Těsně po válce.

Po válce se nakladatelství Josef Hokr vrátilo ke knihám Arthura Ransoma. Cílem bylo tyto mezi čtenáři populární knížky vydat v ještě reprezentativnějším hávu. Aby vynikly nové ilustrace Zdenka Buriana, zvolilo nakladatelství větší formát a pro ilustrace tvořené technikou kvaše kvalitnější křídový papír. Doplňující perokresby už byly tištěné na obyčejném papíru. Atraktivní byly i barevné papírové přebaly, dnes vzácné a sběrateli velmi ceněné. Vazba byla poloplátěná a jak se ukáže dále, obrázek na desce byl pro všechny ransomovky této řady jednotný, měnil se jen název.

Patrně nepřekvapí, že první v tomto novém provedení vyšel v roce 1947 osvědčený Boj o ostrov. Překlad byl použitý předválečný od B. Štěpánka. Na předsádkách byla mapa jezera a okolí.

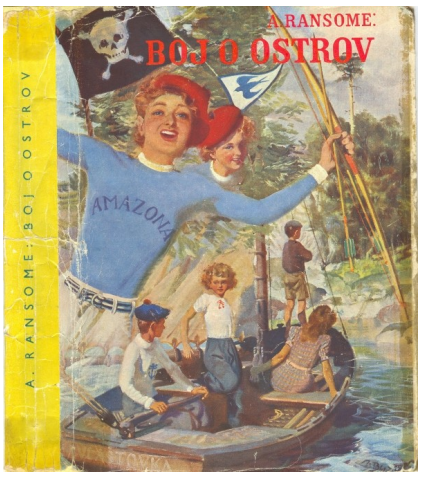

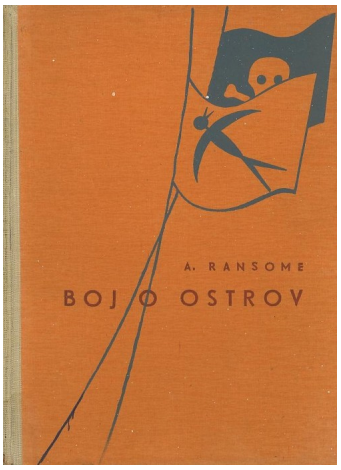

Kdo je autorem mapy se mi zjistit nepodařilo. Silně připomíná mapu, kterou pro první britské vydání nakreslil v roce 1930 Steven Spurrier. Samozřejmě byly doplněné české varianty místních jmen. Autorem přepracované mapy by mohl být v tiráži uvedený autor grafické úpravy A. Stehno.

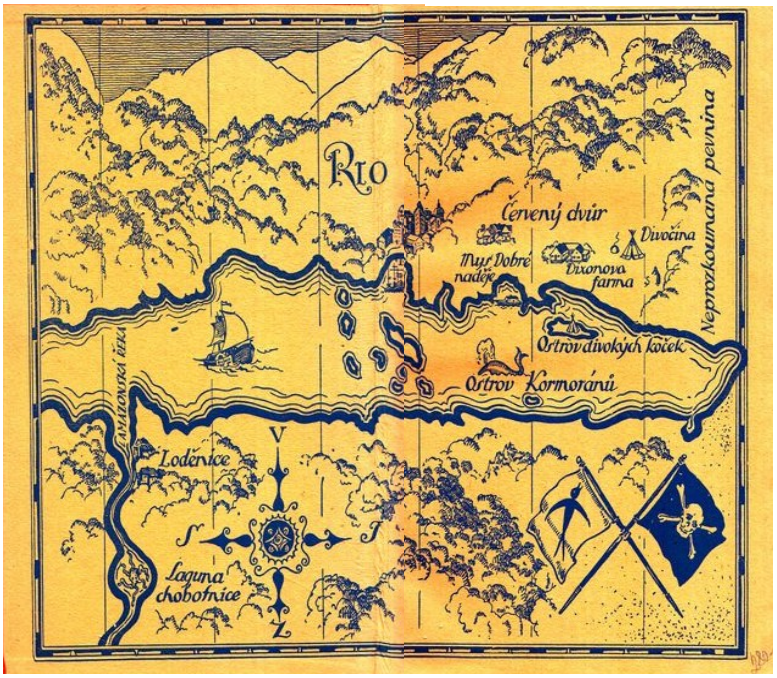

Druhou knihou, která vyšla ještě v roce 1947, byla Holubí pošta. Ačkoli v angličtině poprvé vyšla v roce 1936, pro české čtenáře byla novinkou. Překlad Štěpána Lanera se přidržel jmen postav i míst, jak je pro český překlad pozměnil B. Štěpánek.

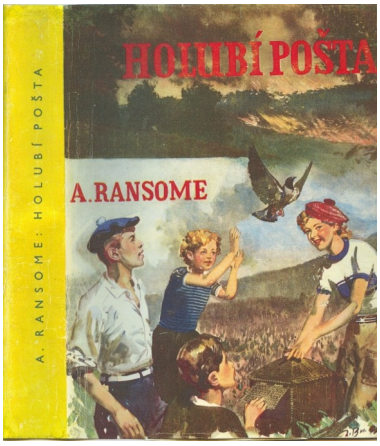

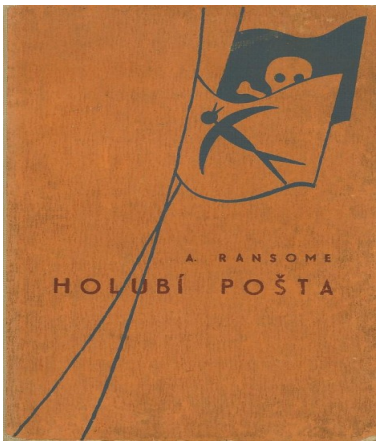

I zde je na předsádkách mapa, tentokrát samozřejmě s ohledem na děj zobrazující širší okolí jezera. Autor je opět nejasný, snad by to mohl být opět v tiráži uvedený A. Stehno?

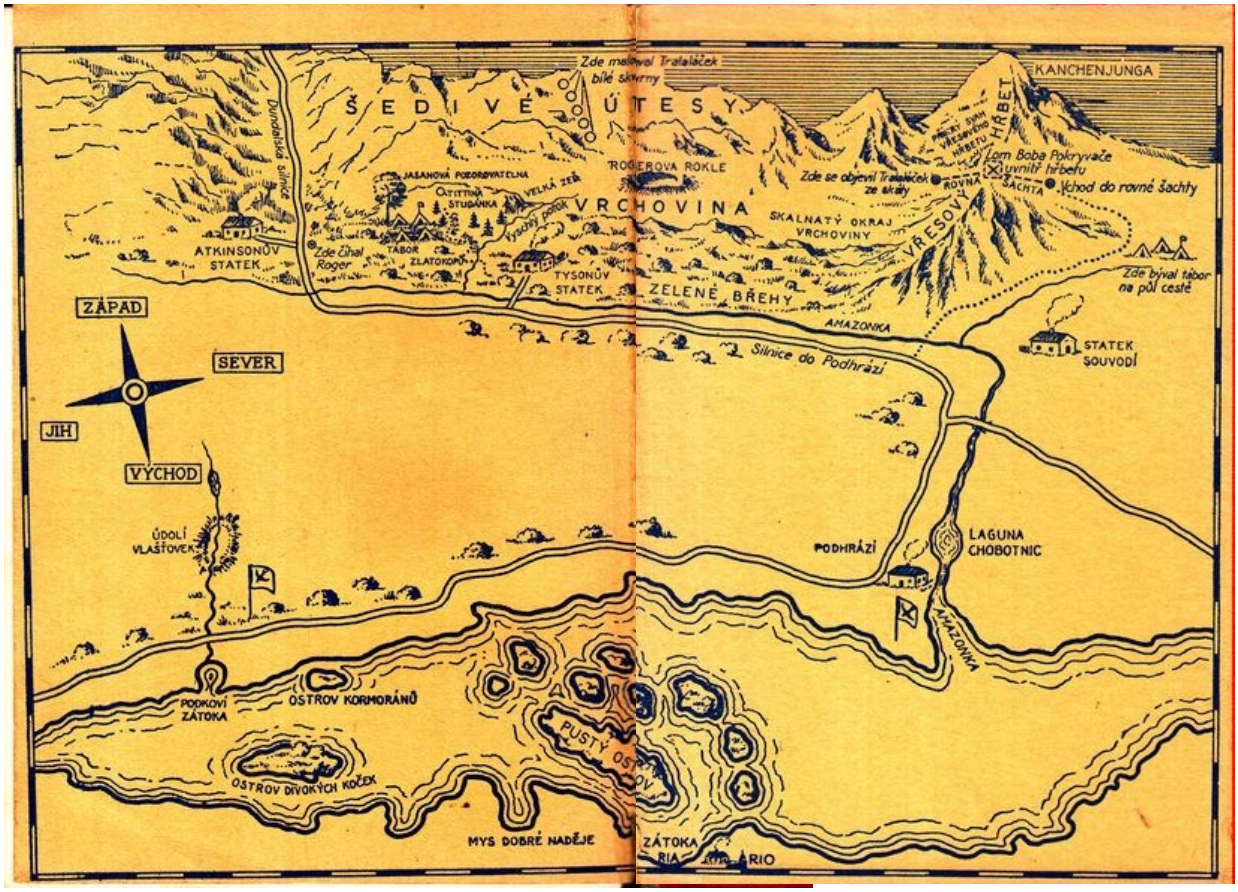

Další dvě novinky čekaly české čtenáře v roce 1948. První vyšla pod názvem Nechtěli jsme jet na moře[1] (We Didn’nt Mean to Go to Sea[2]). Opět první české vydání v překladu Jaromíra

1 Novější vydání mají trochu stručnější název „Nechtěli jsme na moře“.
2 První vydání v GB 1937

Hořejše. Názory na tuhle knížku se liší nejen u nás, ale i ve Velké Británii. Někteří čtenáři ji řadí k těm „slabším“, jiným naopak učarovala. Těžko říct, která skupina má pravdu, já osobně tuhle knížku v pořadí oblíbenosti řadím hodně vysoko. Nejsem ovšem literární teoretik a nechtěl bych svůj názor někomu vnucovat. Domnívám se, že v téhle knize postavy trochu překračují svůj stín a vybočují ze stereotypů předchozích knížek. Týká se to především Zuzany, v níž nakonec námořník překoná její mateřsko-hospodyňské komplexy.

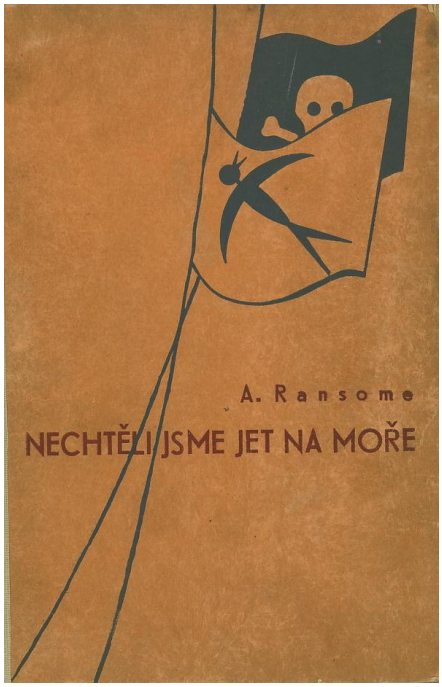

Na předsádce opět mapa. Tentokrát připomíná spíše mapu, kterou ke své knize nakreslil sám Arthur Ransome. Kdo je autorem české verze netuším, v tiráži tentokrát není uvedený ani autor grafické úpravy. Ovšem narozdíl od předchozích map objevíme v pravém dolním rohu signaturu P. S.

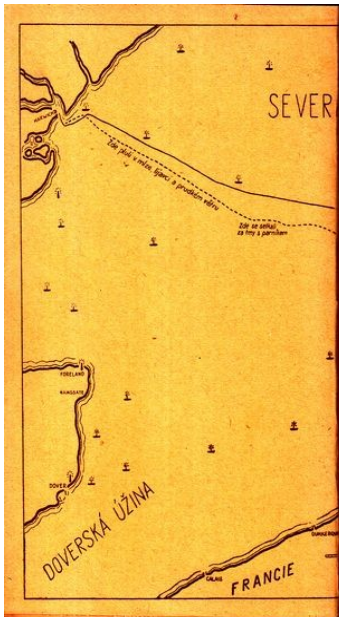

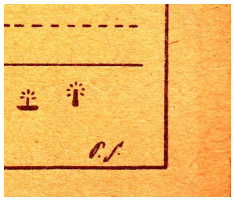

V roce 1948 se českým čtenářům představila ještě jedna novinka Tábor u tajuplného moře. Pod tímhle českým názvem vyšla v překladu Jaromíra Hořejše knížka s původním anglickým názvem Secret Water[3].

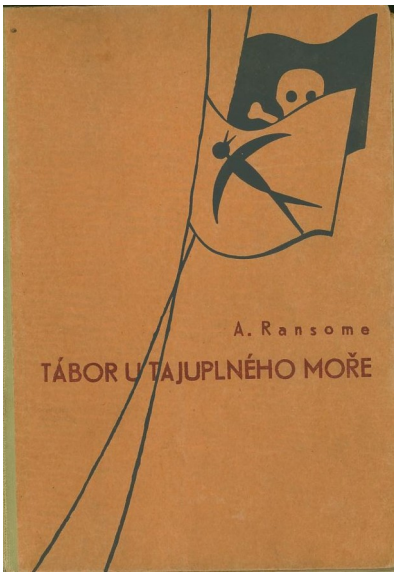

Samozřejmě ani zde nemůže chybět mapa na předsádce. Opět jde zjevně o mapu nakreslenou Arthurem Ransomem s „opravenými“ místopisnými názvy podle českého překladu. I zde najdeme (tentokrát vlevo dole) signaturu P. S.

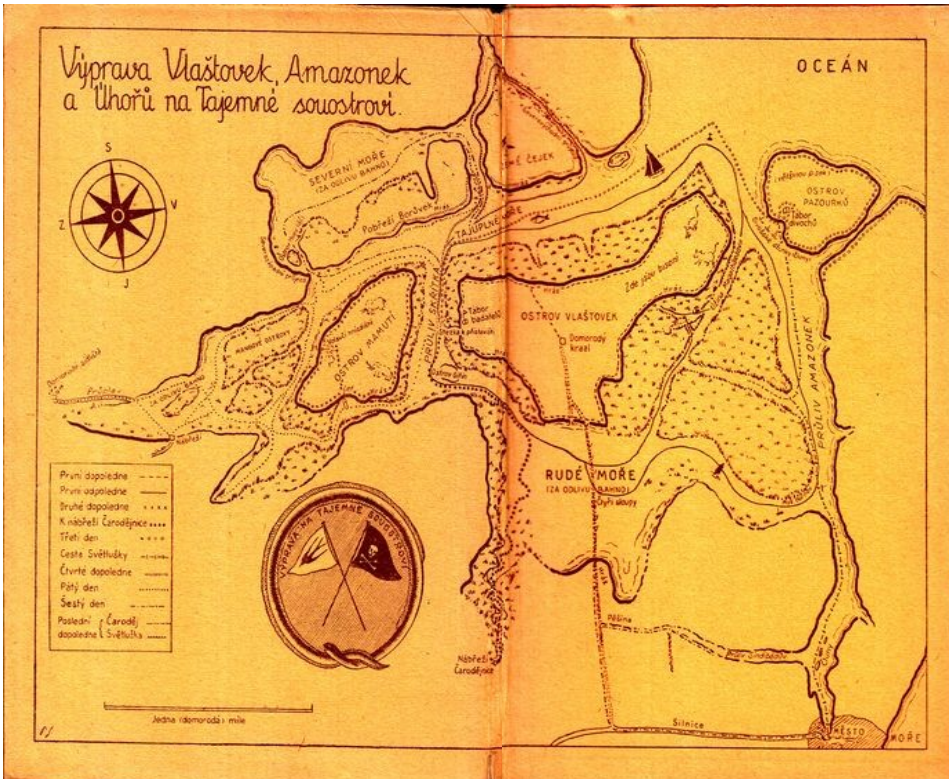

3 První anglické vydání v roce 1939. Pozdější česká vydání nesla kratší a výstižnější název Záhadné vody

A to je, alespoň pokud jde o reálně vydané knihy, všechno. Konec to ale ani zdaleka neměl být. Nakladatelství Hokr chystalo i další knihy Arthura Ransoma, patrně s vidinou vydat celou sérii o Vlaštovkách, Amazonkách a jejich dalších přátelích v jednotném provedení s ilustracemi Z. Buriana. K řadě dalších knížek byly už ilustrace připravené. Jenže přišla změna politického systému, Arthur Ransome, coby představitel západního světa se stal nežádoucí, a připravené ilustrace se roztoulaly. Hodně z nich se naštěstí dochovalo v Památníku národního písemnictví, ale některé skončily v soukromých sbírkách. Díky péči nakladatelství Albatros a hlavně milovníka ilustrací Z. Buriana a neúnavného badatele Ondřeje Müllera se podařilo spoustu originálů ilustrací dohledat, moderní technologií zpracovat a knížky, které neměly spatřit světlo světa, vydat k potěšení milovníků Arthura Ransoma i Zdeňka Buriana. To bude ovšem samostatná kapitola našeho přehledu.

Zdá se tedy, že poválečná vydání oněch zmíněných čtyř knih neskrývají snad žádná tajemství. Ovšem před léty se mi dostal do ruky trochu záhadný výtisk Nechtěli jsme jet na moře[4]. Knižní blok odpovídal „velkému Hokrovi“ z roku 1948, ovšem vazba nebyla rozhodně nakladatelská. Chyběly i kvaše reprodukované na křídovém papíře. Přešel bych to jako dost častou převazbu poněkud očtené a odrbané knížky, jenže záhadou jsou neporušené předsádky. Jak tenhle výtisk vznikl, je stále trochu záhada. Dokázal bych si jej vysvětlit jako vazbu brožovaného vydání do nepůvodních desek, ale skutečně nevím.

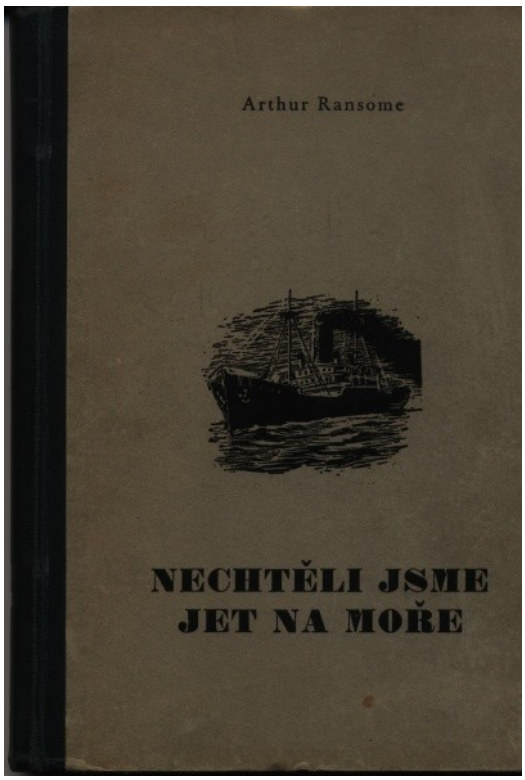

čfk

4 Podobnější článek o téhle záhadě vyšel ve Zpravodaji 25 (jaro 2010)